

забезпечення безробітних; державного пенсійного забезпечення; соціальної коменсації; медичного права; прав біженців або пошукачів цього статусу; соціальної допомоги різним категоріям громадян; інвалідності; допомоги на дітей тощо.

Як і у всіх судах вищої інстанції в Німеччині, для однаковості прийнятих рішень, Федеральний соціальний суд має в своєму складі Великий сенат, повноваження якого встановлені в параграфі 41 Закону про соціальні суди. Великий сенат приймає рішення у складі 12-ти професійних суддів і 6-ти присяжних засідателів. Крім того, в Федеральний суд входять: Сенат з питань страхування безробітних, Сенат з прав страхових лікарів, Сенат з питань соціального забезпечення, Сенат з питань забезпечення жертв війни, Сенат зі страхування гірників.

Великий сенат у складі Федерального суду вступає у судовий процес в тих випадках, коли один із 14 сенатів підготував рішення, яке відрізняється від рішень інших сенатів або самого Великого сенату.

Створення і успішне функціонування соціального судочинства в ФРН, спрямованого на забезпечення захисту громадян від основних життєвих ризиків, відіграло провідну роль на її шляху у становленні соціальної держави.

Вбачається, що створення подібних спеціалізованих соціальних судів в Україні може стати оптимальною формою захисту соціальних прав і інтересів українських громадян.

УДК 343.346(043.2)

Багіров С. Р., к.ю.н., доцент,
докторант кафедри кримінального права,
Класичний приватний університет, м. Запоріжжя, Україна

СУБ'ЄКТИВНА СТОРОНА СКЛАДУ ПОШКОДЖЕННЯ ШЛЯХІВ СПОЛУЧЕННЯ І ТРАНСПОРТНИХ ЗАСОБІВ

Основний склад злочину, передбаченого ст. 277 КК України «Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів», сформульований законодавцем як «умисне руйнування або пошкодження шляхів сполучення, споруд на них, рухомого складу або суден, засобів зв'язку чи сигналізації, а також інші дії, спрямовані на приведення зазначених предметів у непридатний для експлуатації стан, якщо це спричинило чи могло спричинити аварію поїзда, судна або порушило нормальну роботу транспорту, або створило небезпеку для життя людей чи настання інших тяжких наслідків».

На нашу думку, аналіз ознак суб'єктивної сторони злочину в цій статті може становити певну складність для правозастосовника у зв'язку з

особливостями об'єктивної сторони складу цього злочину.

Передусім, необхідно звернути увагу на те, що законодавець у ч. 1 ст. 277 КК України акцентував на умисному характері дій суб'єкта щодо руйнування шляхів сполучення і транспортних засобів. Проте відносно пошкодження, як форми суспільно небезпечного діяння, питання є не таким однозначним. Більшість коментаторів цієї статті вказують, що використане законодавцем слово *умисне* стосується і руйнування, і пошкодження. Водночас, згідно з логічним тлумаченням тексту закону, якби законодавець бажав показати умисний характер пошкодження, то він застосував би такий зворот: «умисні руйнування або пошкодження». Це означає, що при звороті «умисне руйнування або пошкодження» слово «пошкодження» не прив'язується до прикметника «умисне», отже, законодавець допускає вчинення пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів через необережність.

Руйнування шляхів сполучення і транспортних засобів може здійснюватися суб'єктом, який в момент вчинення дій усвідомлює суспільно небезпечний характер своїх дій, передбачає настання первинних суспільно небезпечних наслідків (зруйнування вказаних предметів) і бажає цих наслідків (прямий умисел) або свідомо припускає їх настання (непрямий умисел).

Якщо руйнування шляхів сполучення і транспортних засобів відбулось через необережність, кваліфікація дій суб'єкта за ст. 277 КК України виключається. У такому випадку дії суб'єкта можуть кваліфікуватися за ознаками ст. 196 КК України як необережне знищення чужого майна, за умови, що в результаті знищення було спричинено тяжке тілесне ушкодження або загибель людей. Необережне руйнування вказаних предметів, що спричинило загибель однієї людини, тягне відповідальність за ст. 119 КК України. Необережне руйнування шляхів сполучення і транспортних засобів, що спричинило середньої тяжкості тілесне ушкодження, кваліфікується лише за ст. 128 КК України. Якщо в результаті необережного руйнування зазначених предметів було завдано легкі тілесні ушкодження або не спричинено будь-яких інших наслідків, то суб'єкт не може підлягати кримінальній відповідальності.

Пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів може здійснюватись як умисно, так і через необережність.

Інші дії, спрямовані на приведення зазначених предметів у непридатний для експлуатації стан, можуть вчинятися лише з прямим умислом.

Стосовно суспільно небезпечних наслідків вторинного рівня (п'ять форм наслідків, вказаних у ч. 1 ст. 277 КК України, наслідки, зазначені у ч. 2 та 3 ст. 277 КК України) психічне ставлення суб'єкта може бути лише необережним. Встановлення вольових ознак умисної форми вини щодо наслідків вторинного рівня (бажання їх настання або свідоме припущення)

дає підстави для кваліфікації дій суб'єкта за статтями інших розділів Особливої частини КК України.

Мотиви і мета руйнування або пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів можуть бути різними і на кваліфікацію дій винного за ст. 277 КК України не впливають. Якщо винний вчинив зруйнування або пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів з метою ослаблення держави, то за наявності інших обов'язкових ознак складу, його дії можуть бути кваліфіковані як диверсія за ст. 113 КК України.

Злочин, передбачений ч. 1 ст. 277 КК України, у цілому має визнаватися умисним, якщо руйнування або пошкодження шляхів сполучення і транспортних засобів було умисним. Якщо пошкодження було необережним, то злочин у цілому може вважатися необережним. При вчиненні дій, спрямованих на приведення зазначених предметів у непридатний для експлуатації стан, злочин має визнаватися умисним.

Література

1. Кримінальний кодекс України від 05 квітня 2001 р. // Відомості Верховної Ради України. – 2001. – №№ 25-26. – Ст. 131.

2. Повітряний кодекс України від 19.05.2011 р. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/3393-17>. – Заголовок з екрану.

УДК 343(043.2)

Беспаль О. Л., асистент,
Національний авіаційний університет, м. Київ, Україна

ДИСКУСІЙНІ ПИТАННЯ ЗАКОНОДАВЧОГО ВИЗНАЧЕННЯ ПОНЯТТЯ «ФІЗИЧНЕ НАСИЛЬСТВО»

Відповідно до статті 37 Конвенції ООН про права дитини держави-учасниці забезпечують, щоб жодна дитина не піддавалась катуванням та іншим жорстоким, нелюдським або принижуючим гідність видам поведінки чи покарання [1]. Україна ратифікувала дану Конвенцію в 1991 році, зобов'язавшись вживати всіх необхідних заходів з метою захисту дітей від всіх форм насильства (в тому числі й від фізичного).

Насильство в сім'ї щодо дітей є гострою проблемою в Україні. Застосування фізичного насильства до дітей є одним із найпоширеніших проявів сімейного насильства. Тому вкрай важливо мати чітке визначення даного виду насильства.

З метою вдосконалення чинного законодавства щодо запобігання сімейному насильству Верховною Радою України 7 грудня 2017 року був прийнятий Закон України «Про запобігання та протидію домашньому насильству» № 2229-VIII (далі – Закон від 07.12.2017 р.). В статті 1 даного